

עצמות יבשות

פי כל הסקרים של דעת-הקהל, עומדת מיפגת העבודה לחזור לשילטון.
 אם הליכוד יחזיק מעמד, למרות חולשתו — ואולי דווקא בגללה — יחזור המערך לשילטון בעוד שנה וחצי. **אם יתמוטט הליכוד לפני כן, עשוי הרב רב קרנות כמעט בכל יום.**

כל הסקרים מנחילים למערך, לעת, פי שניים יותר קולות מאשר לליכוד, תוך מחיקת כל פלגי ד"ש מן המפה.
יש סקרים, המנבאים שיחיה למערך רוב מוחלט בכנסת הבאה.
 (אם נכון, הרי יצליח מנחם בגין בדבר שדין בגין גוריון נכשל בו גם בשיא זחרו — להנחיל למפא"י רוב יציב.)

כל שגוברים הסיכויים של שיבת המערך לשלי-טון, כן גוברות השאלות לגביו.
מי היא מיפגת-העבודה, שתחזור ל-שיטון?

מה התרחש בה — אם אכן התרחש בה משהו — מאז שנזרקה מן השילטון עליידי התקוממות אמיתית וספונטנית של הציבור הישראלי, שהקים את הגולם של הליכוד ואת הדחליל של ד"ש?
 מה השתנה בה?
האם השתנה בה משהו?

במשך שלוש שנים, הוצנעו שאלות אלה מתוך רחמי-מנות. הכל הסכימו: צריכים להניח לה, למיפגת-העבודה, לה, ללקק את פצעיה, יש לתת לה שהות להתארגן ולהסתדר באופוזיציה.

לאחר מכן, כאשר חדרה לתודעת הציבור ההכרה כי שילטון-הליכוד הוא אסון לאומי, גבר הרצון שלא להסי-תכל במערך צריכים להפיל, רק הליכוד, ההרי-גשה הגואה ש, כך זה לא יכול להימשך, הולידו זרם ציבורי שאמר: „את הליכוד צריכים להפיל. רק המערך יכול לעשות זאת. לא חשוב מה טיבו של המערך. צרי-כים להתזיר אותו לשילטון.“

(רבים מן האומרים כך אמרו לפני שלוש שנים את אותם הדברים עצמם, כמעט באותן המילים, רק להיפך: „את המערך צריכים להפיל. רק הליכוד יכול לעשות זאת. לא חשוב מה טיבו של הליכוד. צריכים להביא אותו לשילטון.“ יש אנשים שאינם לומדים לעולם, ועל כן נגזר עליהם לחזור על אותה שטות, אחת לארבע שנים.)
אך עתה, כאשר מוסכם על הכר כי אין עתיד לליכוד, וכי המערך יחזור לשיטון כך או כך, יש נטייה חדשה להסתכל במערך מקרוב.

הזוכית המגדלת, שהיתה גנוזה במשך שלוש שנים, נשלפת עתה מן המגירה.
מה טיבו של המערך, הנושא שוב את עיי-ניו אד השיטון?

האם יש למערך מצע חדש? האם הסיק את המס-קנה שאחרי מפלה כה מוחצת יש לערוך בדיקת-יסודי, ולחבר מסכת חדשה של עקרונות ופיתרונות? השבוע התבשר הציבור כי אכן נעשה נסיון לחבר מצע חדש.

וכדי לחבר מצע חדש, נלקח מאחורי המחרשה אדם חדש.
 איש טרי לגמרי, העומד להנחיל למיפגת-העבודה המחודשת מצע מהפכני.
 איש צעיר, אשר יורוק אל ערימת-הזבל את כל התפיסות המעונבות של האתמול, שאבד עליהן הכלח. איש רענן, אשר יתמודד עם הבעיות החדשות ויספק להן פיתרונות נועזים ומהפכניים.
בקיצור: ישראל גלילי.

אילו היתה זאת בדיחה, הרי היתה זאת בדיחה רעה מאד.
 אך אין זאת בדיחה, ואין בכך שום דבר מצחיק. זוהי שערוריה, קשה להגדיר את ממדיה. הרי דרוש אחד מנבאייהזעם התנ"כיים כדי לתאר בפסוקים בוטים את המצח הנחושה של מיפגת, המעזה לעשות כדבר הזה.

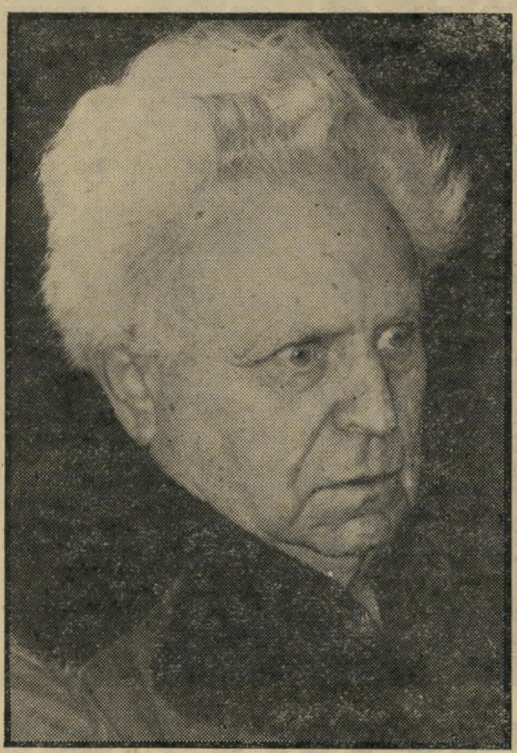
אחרי יום-הכיפורים, היה עס-ישראל צריך לגדור שני נדרים תנייניים:
 לעולם לא ינהיג עוד משה דיין את צבאות ישראל. לעולם לא ינסח עוד ישראל גלילי את מדיניות ישראל.
כי שני האנשים האלה, יחדיו ובנפרד, איש-מיהם יותר מכל אדם אחר בטרגדיה של יום-הכיפורים.

אחריותו של דיין ידועה. מנחם בגין, בשיא הרומן שלו עם דיין, הבטיח לציבור שלא להניח לדיין לגעת בענייני-ביטחון.

אחריותו של גלילי כזטה פחות. אך יתכן שהיא חמורה יותר.

ישראל גלילי הוא האיש שניסח את ארבעה-עשר הסעיפים הזכורים לשימצה ולדיראון, שהולידו את מילחמת יום-הכיפורים.
 זה היה ערב הבחירות של 1977. משה דיין הגיש להנהגת מיפגת-העבודה את אחד האולטימטומים העו-נתיים שלו. או שהמיפגה תקבל את דרישותיו, או שהוא יעשה דברים נוראים — יפרוש, יקים מיפגה חדשה, יעמוד על הראש, יעשה מה שהסבא שלו עשה.
הדרישה העיקרית שלו היתה שתקום עיר חדשה בפיתחת-רפיה, העיר ימית.

גולדה מאיר קיבלה את הדרישה הזאת. ישראל גלילי התנדב לנסח אותה כמצע המיפגה.
 כך נולד אותו מצע של ארבע-עשרה נקודות, העולם כולו ראה וקרא אותו. במיוחד ראה וקרא אותו אנוור

ישראל גלילי: איש טרי למצע חדש

אל-סאדאת. כפי שסיפר לאחר מכן, גמלה בו באותו רגע ההחלטה הסופית להסתער אל מעבר לתעלה. **כל מידה כמצע הזה, כל נקודה וכל פסיק בו, שנרשמו דראשונה בדיו של גלילי, נשטפו לאחר מכן בדם של מיטב הצעירים.**
 המיסמך של גלילי פתח בהתדרדרות, המחדל של דיין השלים אותה.

אפשר היה לחשוב שאחרי פרשה נוראה כזאת יוותר ישראל גלילי מרצונו על המשך הקאריירה הפוליטית שלו ויגדל פרחים במשק נען.
 אפשר היה לחשוב כי אחרי אותו מעשה נורא תי-שמר מיפגת-העבודה מכל מישר מהעלאת שמו של גלילי בכל הקשר שהוא. ביחוד כאשר היא מבקשת לחזור מן הישימון של האופוזיציה אל גן-עדן של השלי-טון, כשאינא נישאת על כתפיו של ציבור חדש, אותה ומאמין.

אך המערך מצטפף.
 אולי נזמה לו כי בעיקבות ההלם של הליכוד איבד הציבור את כוחה-הזיכרון.
 אולי הוא כה בטוח בניצחוניו, עד שהתי-ליט לירוק בפני הציבור עוד לפני שחזר לשיטון.
 מה גם שהציבור עדיין לא חזה בטלוויזיה בכתבה הצפויה לו בעוד שנתיים: הכתבה על המתנחלים המצ-ריים הנכנסים לבתים הלכנים של העיר ימית.
להם, לפחות, תהיה סיבה טובה לברך את ישראל גלילי — ואולי אף יקראו על שמו את הכיכר הראשית של העיר — מידאן גלילי.

מיפגה המטייה באביב 1980 על ישראל גלילי לנסח את המצע המדיני שלה, מעדה על עצמה

שעיניה נשאות, בהחלטה נחושה, אל האתמול. לא רק במדיניות-החוץ, שבה ישלוט עתה נביא ההתי-נחלויות, אויב הנסיגה מסיני.

אלא גם במדיניות-הפנים, שבה קמות עתה לתחייה העצמות היבשות של „השוחפות ההיסטוריות“.
בשתי החזיתות — תחיית-המתים ממש.
 הסיפור עצמו ידוע היטב. המערך שיתף פעולה עם המפד"ל כדי לחוקק חוק המהדק את כל הברגים של הכפייה הדתית בארץ. החוק מוסר בידי המפד"ל את השליטה הגמורה על הרבנות הראשית, מעניק לרבנות סמכויות נוספות, משחרר את הרבנים מן הצורך להצהיר אמונים לחוקי המדינה, שולל כל זכויות מן הרפורמים והקונסרוטיבים.

כאשר הגיע החוק למליאת הכנסת, להצבעה המכרעת, נעדרו רבים מחברי-הכנסת של הליכוד, ובעיקר הליברלים, אך מיפגת-העבודה יצאה מגידרה כדי לגייס את חבריה, עד האחרון שבהם. ראש הסיעה הוציא הוראה בכתב, נדירה ביותר, שמשם ציוותה עליהם להתייצב ולהצביע. היתה לכך מטרה אחת ובלוּטת: **מיפגת-העבודה מבקשת לחדש את הכרית הבלתי-קרושה עם המפד"ל. היא מצהירה מראש שכאשר תחזור לשיטון, תוסף להגנביר כארץ את הכפייה הדתית.**

אינני נאיבי, ואני יכול לתאר לעצמי שפוליטיקאי יכול להצדיק תימרון כזה.

שימעון פרס יכול היה לקום ולאמר לחבריו, בשיחה חשאית: „מה אתם רוצים? אתם רוצים להפיל את שילטון הליכוד. בסדר. אם אנחנו רוצים לעשות זאת עכשיו, מבלי לחכות עד לסוף הקדנציה, צריכים להור-ציא את אחת הסיעות מן הקואליציה.“

„את מי נוציא? ייגאל ידין ושמואל תמיר ידבקו לכסא בכל התנאים, ויהי מה.“
„יש רק אנשי המפד"ל. הם ימכרו לנו גם את הסבתא שלהם, אם זה יהיה כדאי להם.“
 „נכון, זה מסריח. אך הבה נהיה מעשיים. הברירה היא: להסכים עכשיו להגברת הכפייה הדתית תמורת הפלת הליכוד, או להשאיר את הליכוד עוד שנה וחצי.“
„אני אומר: הבה נקנה את המפד"ל.“
 הפוליטיקה היא מישחק מלוכלך.
השאלה היא: כמה מלוכלך?

כי גם מי שמוכן להסכים לעיסקה מלוכלכת כזאת עם המפד"ל, מוכרח להתקומם נגד תופעת-לוואי אחת. איני מתכוון לצביעות. איני מתכוון לרמאות.

באותם הימים עצמם שבהם עבדו שליחי מיפגת-העבודה בכנסת שעות נוספות כדי להשלים את חוק הרבנות, הופיע שימעון פרס בכנס בינלאומי של היהדות הרפורמית בקנדה.

באותן הדקות ממש שבהן הוסכם בין אנשי העבודה והמפד"ל בכנסת לנסח את החוק כך שלא תהיה לרפור-מים ולקונסרוטיבים שום דריסת-רגל במדינה, נאם פרס לפני הרפורמים בקנדה והבטיח להם שיויוני-זכויות גמור בישראל.
זוהי שיטה של סותר-סופים במערך הפרוץ. סותר-סופים שכיום את הקאריירה שלו בשהוא תלוי על עץ.

איש לא הכריח את פרס להופיע לפני הרפורמים, ולא כל שכן להבטיח להם הבטחות כלשהן. בידעו שמאחרי הקלעים נקמת עם המפד"ל קנוניה על-השבון הרפורמים בארץ, יכול היה להתפסק בשיגור מיכתב-ברכה סתמי.

אבל פרס אינו יבול דהתאפק. משהו באופיו מכריח אותו לעשות מעשים כאלה.
 זוהי שחיתות, זוהי גם איוולת, שהרי היה ברור כי תוך כמה שבועות יתגלה הכל, ושהרפורמים ירימו אז קול-זעקה.
 אם מיפגה מתנהגת כך לפני שיבתה לשילטון, איד תתנהג לאחר מכן?
איזה ערך יש להבטחותיה, להצהרותיה, לעקרונותיה?

אם כן, מה לעשות? הרי אין להשאיר את הליכוד בשילטון. זה ברור לכל. ואין מיפגה המסוגלת לת-פוס את מקומה של מיפגת-העבודה. גם זה ברור.
 אם לא יחול בעתיד הקרוב שינוי יסודי במיפגת-העבודה (ולכן אין שום סימן שהוא!) הרי יש להבטיח כי יחסייה-כוחות בכנסת הבאה יכפו עליה מדיניות של שלום, קידמה והבטחת זכויות-האדם.
זוהי המשימה שכל אדם הגון בארץ צריך לחשוב עליה עתה.
 דרושה אטרנטיבה למפד"ל. על כך בפעם אחרת.